YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

15 päivänä heinäkuuta 2004 *

Asiassa C-415/02,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään R. Lyal ja C. Giolito, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään A. Snoecx, avustajanaan avocat B. van de Walle de Ghelcke,

vastaajana,

jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut pääoman hankinnasta kannettavista välillisistä veroista 17 päivänä heinäkuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/335/ETY (EYVL L 249, s. 25), sellaisena kuin se on muutettuna 10.6.1985 annetulla neuvoston direktiivillä 85/303/ETY (EYVL L 156, s. 23), 11 artiklan mukaisia jäsenyysvelvoitteitaan, koska

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

— se kantaa pörssitoimista kannettavaa veroa Belgiassa toteutetusta uusien arvopapereiden merkinnästä yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa ja koska

— se kantaa haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa belgialaisia tai ulkomaisia julkisia pääomia koskevien haltija-asiakirjojen materiaalisista luovutuksista silloin, kun on kyse uusista arvopapereista yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit C. Gulmann, R. Schintgen (esittelevä tuomari), F. Macken ja N. Colneric,

julkisasiamies: A. Tizzano,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin laatiman kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.1.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 19.11.2002 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että

Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut pääoman hankinnasta kannettavista välillisistä veroista 17 päivänä heinäkuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/335/ETY (EYVL 249, s. 25), sellaisena kuin se on 10.6.1985 annetulla neuvoston direktiivillä 85/303/ETY (EYVL L 156, s. 23; jäljempänä direktiivi 69/335) muutettuna, 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska

— se kantaa pörssitoimista kannettavaa veroa Belgiassa toteutetusta uusien arvopapereiden merkinnästä yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa ja koska

— se kantaa haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa belgialaisia tai ulkomaisia julkisia pääomia koskevien haltija-asiakirjojen materiaalisista luovutuksista silloin, kun on kyse uusista arvopapereista, joita merkitään yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön oikeussäännöt

2 Direktiivin 69/335 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot eivät kanna minkäänlaista veroa:

a) osakkeiden, osuuksien tai muiden vastaavien arvopapereiden tai näitä arvopapereita vastaavien todistusten laatimisesta, liikkeeseen laskemisesta, hyväksymisestä pörssissä noteerattaviksi, vaihdantaan saattamisesta tai välittämisestä, niiden liikkeeseenlaskijasta riippumatta;

b) lainoista, mukaan lukien valtion ottamat lainat, jotka otetaan joukkovelkakirjoina tai muina siirtokelpoisina arvopapereina, niiden liikkeeseenlaskijasta riippumatta, tai näihin liittyvistä muodollisuuksista, tai tällaisten joukkovelkakirjojen tai muiden siirtokelpoisten arvopapereiden laatimisesta, liikkeeseen laskemisesta, hyväksymisestä arvopaperipörssissä noteerattavaksi, vaihdantaan saattamisesta tai välittämisestä."

3 Direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat 10 ja 11 artiklan säännöksistä poiketen kantaa:

a) kiinteämääräistä tai muuta veroa arvopapereiden siirroista;

— — .”

4 Komission direktiiviä koskevan ehdotuksen (KOM(64) 526 lopullinen), joka on tehty 14.12.1964 ja jonka nojalla annettiin direktiivi 69/335, perusteluosassa todetaan seuraavaa:

”[Pääoman hankinnasta kannettavien välillisten] verojen osalta voidaan erottaa yhtäältä ne, joita kannetaan pääoman hankinnasta, ja toisaalta ne, joita kannetaan arvopapereihin kohdistuvista toimista. Tämä direktiiviä koskeva ehdotus koskee pääoman hankinnasta kannettavia välillisiä veroja, ja tähän verojen ryhmään kuuluvat yhtiön oman pääoman hankinnasta suoritettava vero, kotimaisista arvopapereista kannettava leimavero, ulkomaisista arvopapereista, jotka tuodaan kansallisille markkinoille tai jotka lasketaan siellä liikkeeseen, kannettava leimavero, sekä ominaisuuksiltaan vastaavan kaltaiset muut välilliset verot. Arvopaperitoimiin kohdistuvista välillisistä veroista, kuten pörssitoimista kannettavista veroista, laaditaan myöhemmin toinen direktiiviä koskeva ehdotus. Tällä ehdotuksella ei ole näin ollen vaikutusta niiden osalta.”

5 Arvopaperitoimista kannettavista välillisistä veroista annettavaa neuvoston direktiiviä koskevan ehdotuksen (EYVL C 133, s. 1; jäljempänä vuonna 1976 tehty direktiiviä koskeva ehdotus), jonka komissio teki 2.4.1976, 2 artiklan 1 kohdan mukaan verotettavalla toimella tarkoitetaan ”arvopapereiden luovutusta tai hankkimista vastiketta vastaan, kun toimen toteuttaa jossakin jäsenvaltiossa tai kolmannessa maassa henkilö, jolla on kotipaikka jossakin jäsenvaltiossa. Kukin arvopapereiden luovutus tai hankinta muodostaa erillisen verotettavan toimen”.

6 Vuonna 1976 tehdyn direktiiviä koskevan ehdotuksen 4 artiklan 1 kohdassa todetaan seuraava:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta seuraavista toimista ei kanneta veroa:

a) arvopapereiden liikkeeseen laskeminen ja liikkeeseen laskemisen yhteydessä ensimmäistä kertaa tapahtuva arvopapereiden ostaminen,

— — "

7 Vuonna 1976 tehdyn direktiiviä koskevan ehdotuksen liitteessä olevassa V kohdassa täsmennetään seuraavaa: "tässä direktiivissä arvopapereiden liikkeeseen laskemisella tarkoitetaan liikkeeseenlaskijan toteuttamaa arvopapereiden luovutusta, mukaan luettuna varausten kapitalisoinnista johtuva luovutus".

Kansallinen lainsäädäntö

8 Esillä olevan asian kannalta merkitykselliset Belgian säännökset sisältyvät code des taxes assimilées au timbre -nimiseen lakiin (leimaveroon rinnastuvista veroista annettu laki, jäljempänä CTAT) ja ne perustuvat loi modifiant le code des droits d'enregistrement, d'hypothèque et de greffe, le code des droits de timbre et le code des taxes assimilées au timbre -nimiseen, rekisteröinti- ja kiinnitysmaksuista sekä omaisuudensiirroista suoritettavista maksuista annetun lain, leimaverolain ja leimaveroon rinnastuvista veroista annetun lain muuttamisesta 14.4.1965 annettuun lakiin (Moniteur belge 24.4.1965, s. 4430).

9 CTAT:n 120 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Pörssitoimista kannettavaa veroa kannetaan seuraavista Belgiassa tehdyistä tai toteutetuista pörssitoimista, jotka koskevat belgialaisia tai ulkomaisia julkisia pääomia:

1. osto, myynti ja yleisemmin kaikki vastiketta vastaan tapahtuva luovutus ja hankinta;

2. arvopapereiden merkitseminen, joka tapahtuu sen jälkeen kun niitä on laskettu liikkeeseen, tarjottu tai myyty yleisölle tehdyn ilmoituksen välityksellä."

10 CTAT:n 120 §:n 2 momentin ja 121 §:n 1 momentin nojalla pörssitoimista kannettavaa veroa kannetaan osakkeiden ja joukkovelkakirjalainojen luovutuksista. Sen määrä on 0,07–1 prosenttia.

11 CTAT:n 126-1§:n 1 momentissa vapautetaan pörssitoimista kannettavasta verosta sellaiset toimet, jotka eivät tapahdu ammattimaisten välittäjien välityksellä ja joita viimeksi mainitut eivät toteuta toimeksiantajien lukuun eivätkä omaan lukuunsa.

12 CTAT:n 159 §:n ensimmäisessä ja toisessa momentissa säädetään seuraavaa:

"Haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa kannetaan kaikista belgialaisia tai ulkomaisia julkisia pääomia koskevien haltija-asiakirjojen luovutuksista.

Luovutuksella tarkoitetaan kaikkea arvopaperin materiaalista luovutusta sen jälkeen kun:

1. se on merkitty;

2. se on hankittu vastiketta vastaan;

3. tavallinen arvopaperi on muunnettu haltija-asiakirjaksi;

4. luottolaitoksen, pörssiyhtiön, omaisuudenhoitoyhtiön tai arvopapereiden talletuksista ja siirroista vastaavan laitoksen hoito- ja säilytyspalveluun talletetut arvopaperit on lunastettu."

13 CTAT:n 163 §:n 1 momentissa säädetään, että arvopapereiden luovutukset, jotka tapahtuvat sen jälkeen kun ne on hankittu vastiketta vastaan ja jotka eivät tapahdu ammattimaisten välittäjien välityksellä ja joita viimeksi mainitut eivät toteuta toimeksiantajien lukuun, on vapautettu haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavasta verosta.

14 CTAT:n 120 §:n 1 ja 2 momentissa tai 159 §:ssä, joissa määritetään pörssitoimista kannettavan veron ja haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavan veron soveltamisala, ei tehdä eroa arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvan liikkeeseen laskemisen ja niihin myöhemmin kohdistuvien toimien välillä.

Oikeudenkäyntiä edeltävä menettely

15 Komissio katsoi, että pörssitoimista kannettava vero ja haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettava vero ovat direktiivin 69/335 11 artiklan vastaisia, ja se kehotti 10.5.1999 päivätyllä virallisella huomautuksella Belgian kuningaskuntaa esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

16 Belgian hallitus ilmoitti 2.8.1999 päivätyllä kirjeellä komissiolle kantansa, jonka mukaan kyseiset kaksi veroa kuuluvat direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan.

17 Koska komissio ei pitänyt tätä vastausta riittävänä, se lähetti 26.1.2000 Belgian kuningaskunnalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

18 Belgian hallitus ilmoitti 29.3.2000 päivätyllä kirjeellä komissiolle, että se pysytti kantansa ja pyysi, että viimeksi mainitun edustajien kanssa järjestettäisiin kokous. Kyseinen kokous pidettiin 14.12.2000, mutta koska sen perusteella ei voitu päästä ratkaisuun, komissio päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

Kanne

19 Komissio väittää, että Belgian kuningaskunta on rikkonut direktiivin 69/335 11 artiklaa, jossa kielletään jäsenvaltioita kantamasta minkäänlaista veroa muun muassa

arvopapereiden liikkeeseen laskemisesta, koska se kantaa uusista arvopapereista pörssitoimista kannettavaa veroa ja haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa.

Pörssitoimista kannettavaa veroa koskeva kanneperuste

Asianosaisten väitteet

20 Komissio väittää, että pörssitoimista kannettava vero on direktiivin 69/335 11 artiklan vastainen siltä osin kuin sitä kannetaan uusien arvopapereiden merkitsemisestä yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, osakepääomaa korotettaessa tai lainaa liikkeelle laskettaessa.

21 Komissio katsoo, että toisin kuin Belgian hallitus väittää, kyseinen vero ei kuulu direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn poikkeuksen piiriin, koska kyseinen säännös muodostaa poikkeuksen säännöstä, jonka mukaan veron kantaminen on kiellettyä, ja sitä on näin ollen tulkittava suppeasti, eikä sitä sovelleta uusiin arvopapereihin niitä merkittäessä. Sen mukaan tässä säännöksessä sallitaan jäsenvaltioiden kantavan veroa arvopapereiden siirroista, mutta termi "siirto" edellyttää sen mukaan, että kyseinen omaisuus on jo kuulunut jollekin toiselle omistajalle ennen siirtotoimea. Tälle tulkinnalle löytyy sen mukaan tukea yhtäältä 14.12.1964 tehdyn direktiiviä koskevan ehdotuksen perusteluosasta, ja toisaalta yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä (ks. asia 36/86, Dansk Sparinvest, tuomio 2.2.1988, Kok. 1988, s. 409 ja asia 15/88, Maxi Di, tuomio 25.5.1989, Kok. 1989, s. 1391), ja niistä käy ilmi, että jäsenvaltio ei voi kantaa pääomayhtiöltä direktiivin 69/335 11 artiklassa lueteltujen toimien osalta muuta veroa kuin saman direktiivin 12 artiklassa tarkoitettuja veroja ja maksuja.

22 "Arvopapereiden liikkeeseen laskemista" koskevasta käsitteestä komissio toteaa, ettei tätä käsitettä voida tulkita siten, että se kattaisi samojen arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvan siirron, koska tällaisella tulkinnalla tehtäisiin tyhjäksi direktiivin 69/335 11 artiklassa säädetty kielto. Arvopapereiden liikkeeseen laskemista ei voida erottaa niiden ostamisesta niitä merkittäessä, ja kieltoa kantaa veroa liikkeeseen laskemisesta sovelletaan sen mukaan analogisesti, siten kuin yhteisöjen tuomioistuin on todennut yhdistetyissä asioissa C-31/97 ja C-32/97, FECSA ja ACESA, 27.10.1998 antamassaan tuomiossa (Kok. 1998, s. I-6491, 18 ja 19 kohta), pääoman hankinnan kokonaisjärjestelyyn, mikä sisältää osakkeiden ostamisen niitä merkittäessä.

23 Komissio ei hyväksy Belgian viranomaisten tulkintaa vuonna 1976 tehdyn direktiiviä koskevan ehdotuksen 4 artiklan 1 kohdasta. Toisin kuin Belgian hallitus väittää, vaikka tässä säännöksessä kielletään veron kantaminen arvopapereiden liikkeeseen laskemisesta ja niiden ensimmäistä kertaa tapahtuvasta ostamisesta, tällaisen kiellon ei voida tulkita olevan osoitus siitä, että nämä kaksi toimea ovat toisistaan erillisiä tai että direktiivin 69/335 11 artiklassa tarkoitettaisiin vain liikkeeseen laskemista. Päinvastoin se, että kyseiseen säännökseen sisältyvä kielto toistetaan toista direktiiviä koskevassa ehdotuksessa, selittyy sillä, että on pyritty selvyyteen. Se, että osakkeiden ensimmäistä kertaa tapahtuva ostaminen mainitaan liikkeeseen laskemisen yhteydessä, vain selventää 11 artiklaan sisältyvän kiellon sisältöä.

24 Pörssitoimista kannettavan veron soveltamisalasta komissio toteaa, että sillä, että tätä veroa ei kanneta tietyistä toimista, ei voida perustella direktiivin 69/335 11 artiklan rikkomista. Se lisää, että päinvastoin kuin Belgian hallitus toteaa, pörssitoimista kannettava vero ei rajoitu koskemaan pörssitoimeksiannon yhteydessä toteutettavia arvopapereiden siirtotoimia. Joka tapauksessa huomioon ei voida ottaa sitä, että kyseisen veron kohteena olevat toimet tapahtuvat ammattimaisten välittäjien välityksellä, eikä sen tahon henkilöllisyyttä, jonka lukuun toimet tapahtuvat, arvioitaessa tämän veron yhteensopivuutta edellä mainitun säännöksen kanssa.

25 Belgian hallitus katsoo, että direktiivin 69/335 11 artiklan 1 kohdan a alakohta ei estä kantamasta veroa arvopapereiden ensimmäisestä siirrosta, joka tapahtuu niiden merkitsemisen jälkeen.

26 Belgian hallitus katsoo, että siitä, että direktiivin 69/335 11 artiklassa käytetään termiä "välittäminen", seuraa välttämättä, että on oltava myös useampia myöhemmin tapahtuvia siirtotoimia. Kiellolla kantaa minkäänlaisia veroja näistä toimista on erittäin laaja soveltamisala, jonka täytyy kuitenkin rajoittua kyseisen direktiivin 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyyn poikkeukseen, jossa sallitaan veron kantaminen arvopapereiden siirroista.

27 Belgian hallitus toteaa, että komission tekemää tulkintaa "liikkeeseen laskemista" koskevasta termistä tai näkemystä, jonka mukaan siirto edellyttää aikaisempaa omistusta, ei voida hyväksyä. "Arvopapereiden liikkeeseen laskemista" koskeva termi ei sen mukaan kata niiden ensimmäistä kertaa tapahtuvaa ostamista niitä merkittäessä, vaan rajoittuu koskemaan ne liikkeeseen laskevan yhtiön toimintaa.

28 Se toteaa, että vuonna 1976 tehdystä direktiiviä koskevasta ehdotuksesta käy ilmi, että "arvopapereiden liikkeeseen laskemisella" on katsottava tarkoitettavan näiden arvopapereiden ensimmäistä luovutusta, eikä se kata niiden ensimmäistä kertaa tapahtuvaa ostamista. Koska ehdotuksen pohjalta ei koskaan annettu direktiiviä, jäsenvaltiot voivat Belgian hallituksen mukaan kantaa veroa arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvasta ostamisesta. Lisäksi asiassa C-236/97, Codan, 17.12.1998 annetusta tuomiosta (Kok. 1998, s. I-8679) käy ilmi, että direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohtaan sisältyvää arvopapereiden "siirtoa" koskevaa käsitettä on tulkittava laajasti, ja että kaikkien arvopapereiden siirtoa koskevien toimien, mukaan luettuna myös pörssiluovutukset, on kuuluttava samaan järjestelmään ja niihin voidaan soveltaa kyseisessä säännöksessä säädettyä poikkeusta.

29 Belgian hallitus toteaa, että vuonna 1976 tehdyn direktiiviä koskevan ehdotuksen 4 artiklan 1 kohta on kylläkin direktiivin 69/335 11 artiklassa säädetyn yleisen kiellon vastainen, mutta että siinä tehdystä erottelusta arvopapereiden liikkeeseen laskemisen ja niiden ostamisen välillä seuraa, että vain liikkeeseen laskemisesta ei voida kantaa veroa. Toiseen toimeen, joka kuuluu saman direktiivin 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan, ei sovelleta tätä kieltoa.

30 Tämän osalta Belgian hallitus väittää lisäksi, että edellä mainituista, asioissa Dansk Sparinvest ja Maxi Di annetuista tuomioista käy ilmi, että direktiivin 69/335 11 artiklassa säädetty kielto kantaa veroa koskee vain pääomayhtiöitä eli liikkeeseenlaskijoita, ja että veron kantaminen sijoittajilta tai arvopapereiden ensimmäisiltä ostajilta ei ole tämän säännöksen vastaista. Koska vain sijoittajilta kannetaan pörssitoimista kannettavaa veroa, Belgian lainsäädännössä tosiasiallisesti vapautetaan arvopapereiden liikkeeseen laskeminen pääoman hankinnan kokonaisjärjestelynä.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

31 Komission ensimmäiseen kanneperusteeseen vastattaessa on muistutettava, että direktiivin 69/335 11 artiklan a alakohdassa kielletään kantamasta minkäänlaisia veroja osakkeiden, osuuksien tai muiden vastaavien arvopapereiden tai näitä arvopapereita vastaavien todistusten laatimisesta, liikkeeseen laskemisesta, hyväksymisestä pörssissä noteerattaviksi, vaihdantaan saattamisesta tai välittämisestä, niiden liikkeeseenlaskijasta riippumatta.

32 Vaikka, kuten Belgian hallitus on todennut, kyseisessä säännöksessä ei mainita nimenomaisesti osakkeiden, osuuksien tai muiden vastaavien arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvaa ostamista, on kuitenkin totta, kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 14 kohdassa, että mikäli sallittaisiin veron

kantaminen liikkeeseen lasketun uuden osakkeen ensimmäistä kertaa tapahtuvasta ostamisesta, tämä tarkoittaisi käytännössä, että veroa kannettaisiin arvopaperin liikkeeseen laskemisesta, koska se on olennainen osa pääoman hankinnan kokonaisjärjestelyä. Arvopapereiden liikkeeseen laskeminen ei näet riitä sellaisenaan, vaan sillä on merkitystä vasta kun näille arvopapereille löytyy ostajia.

33 Direktiivin 69/335 11 artiklan a alakohdan tehokas vaikutus edellyttää näin ollen sitä, että tässä säännöksessä tarkoitettuun "liikkeeseen laskemiseen" on sisällyttävä myös arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuva ostaminen niiden liikkeeseen laskemisen yhteydessä.

34 Belgian kuningaskunnan esittämät väitteet eivät aseta kyseenalaiseksi tätä toteamusta.

35 Ensinnäkin väitteestä, jonka mukaan siitä, että direktiivin 69/335 11 artiklan a alakohdassa ei nimenomaisesti mainita arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvaa ostamista niiden tultua liikkeeseen lasketuiksi, seuraisi, että kyseiseen toimeen ei sovelleta tässä säännöksessä säädettyä kieltoa, on todettava, että kun vuonna 1976 tehdyn direktiiviä koskevan ehdotuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainitaan arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuva ostaminen "liikkeeseen laskemisen yhteydessä", siinä osoitetaan, että arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuva ostaminen on arvopapereiden liikkeeseen laskemista koskevan yleisemmän toimen olennainen ja erottamaton osa. Toisaalta se, että komissio, ottaen huomioon mahdolliset eroavuudet kyseisen 11 artiklan a alakohdan tulkinnassa ja soveltamisessa, on halunnut varmistaa, että samoja toimia koskevia direktiivejä sovelletaan yhdenmukaisesti, ja on määritellyt tarkemmin arvopapereiden liikkeeseen laskemista koskevan termin, ei ole omiaan heikentämään toteamusta, jonka mukaan taloudelliselta kannalta katsottuna arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvan ostamisen niitä liikkeeseen laskettaessa on katsottava olevan osa tätä liikkeeseen laskemista.

36 Toiseksi väitteestä, jonka mukaan pörssitoimista kannettava vero ei kuulu direktiivin 69/335 soveltamisalaan sillä perusteella, että kyseistä veroa ei kanneta tässä direktiivissä tarkoitetuilta pääomayhtiöiltä vaan sijoittajilta, riittää kun todetaan, että kielto kantaa muuta veroa kuin pääoman hankintaveroa tai kyseisen direktiivin 12 artiklassa tarkoitettuja veroja tai maksuja koskee vain nimenomaisesti lueteltuja pääoman hankintaa koskevia toimia, ilman että niiden yksilöimiseksi on tarpeen täsmentää veron maksusta vastuussa olevaa tahoa.

37 Kolmanneksi väitteestä, jonka mukaan pörssitoimista kannettava vero on direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu arvopapereiden siirroista kannettava vero, johon on näin ollen sovellettava tässä säännöksessä säädettyä poikkeusta, on todettava, että kuten kaikkia poikkeuksia, myös kyseistä säännöstä on tulkittava suppeasti, eikä sen vaikutuksena voi olla, että periaate, josta sillä poiketaan, menettäisi kokonaan tehokkaan vaikutuksensa.

38 Siitä, että direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohtaan sisältyvää termiä "siirto" tulkittaisiin Belgian hallituksen esittämällä tavalla, seuraisi, että tämän direktiivin 11 artiklan a alakohdalta riistettäisiin sen tehokas vaikutus siten, että arvopapereiden liikkeeseen laskemisesta, mistä ei tämän säännöksen mukaisesti saa kantaa minkäänlaisia muita veroja tai maksuja kuin pääoman hankintaveroa, voitaisiin kuitenkin kantaa veroa tai maksua sillä perusteella, että liikkeeseen lasketut uudet arvopaperit on niitä liikkeeseen laskettaessa välttämättä "siirrettävä" ostajille.

39 Näin ollen arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvan ostamisen niitä liikkeeseen laskettaessa ei voida katsoa olevan direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa tarkoitettu "siirto", ja näin ollen tällaisesta ensimmäistä kertaa tapahtuvasta ostamisesta kannettava vero ei voi kuulua tässä säännöksessä säädetyn poikkeuksen piiriin.

40 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että siltä osin kuin pörssitoimista kannettava vero kannetaan uusista arvopapereista, jotka merkitään joko yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, osakepääomaa korotettaessa tai lainaa liikkeeseen laskettaessa, se on direktiivin 69/335 11 artiklan a alakohdassa tarkoitettu vero, jonka kantaminen on kielletty tässä säännöksessä.

41 Tästä seuraa, että komission ensimmäinen kanneperuste on perusteltu.

Haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa koskeva kanneperuste

Asianosaisten väitteet

42 Komissio väittää tämän veron osalta, että sen pörssitoimista kannettavasta verosta esittämät väitteet pätevät soveltuvin osin haltija-asiakirjojen luovutuksista kannettavaan veroon. Se täsmentää kuitenkin, että kyseinen vero on direktiivin 69/335 11 artiklan vastainen vain siltä osin kuin sitä kannetaan arvopapereiden luovutuksista, jotka tapahtuvat niitä liikkeeseen laskettaessa.

43 Belgian hallitus toteaa aluksi, ettei komissio ole riittävästi perustellut väitettään, jonka mukaan haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettava vero on direktiivin 69/335 11 artiklan vastainen. Pelkkä viittaaminen pörssitoimista kannettavaa veroa koskeviin väitteisiin on riittämätöntä, koska nämä kaksi veroa ovat luonteeltaan hyvin erilaisia.

44 Belgian hallitus toteaa tämän jälkeen, että haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettava vero, jonka tavoitteena on tehdä vähemmän houkuttelevaksi paperiin sidottujen arvopapereiden luovutukset ja suosia hoito- ja säilytyspalvelujen käyttämistä, on yhteensopiva direktiivin 69/335 11 artiklassa säädetyn kiellon kanssa, koska ainoastaan arvopapereiden materiaaliset luovutukset ovat veronalaisia. Tämä toimi on kuitenkin itsenäinen ja riippumaton arvopapereiden liikkeeseen laskemisesta. Se, että liikkeeseen lasketut arvopaperit ovat nimellisiä, "paperittomia" arvopapereita tai että ne on talletettu rahoituslaitoksen hoito- ja säilytyspalveluun, ei saa aikaan kyseisestä verosta vapauttamista. Haltija-asiakirjojen luovutusten ei voida myöskään katsoa olevan näiden arvopapereiden "liikkeeseen laskemista" tai direktiivin 69/335 11 artiklassa tarkoitettua "välittämistä".

45 Belgian hallitus toteaa lopuksi, että haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettava vero kuuluu direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, koska termi "siirto", sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut sitä edellä mainitussa asiassa Codan antamassaan tuomiossa, kattaa sekä arvopapereiden juridisen luovuttamisen että niiden materiaalisen luovuttamisen.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

46 On todettava, että komission kanneperuste on rajattu koskemaan haltija-asiakirjojen luovutuksista kannettavaa veroa, jota kannetaan tällaisten arvopapereiden materiaalisista luovutuksista, jotka tapahtuvat niiden liikkeeseen laskemisen yhteydessä.

47 Vaikka, kuten Belgian hallitus on todennut, haltija-asiakirjojen liikkeeseen laskeminen sellaisenaan ei saa aikaan kyseisen veron kantamista, on kuitenkin totta, että tällaisten arvopapereiden niiden ensimmäisille ostajille tapahtuvan materiaalisen luovuttamisen on tämän tuomion 35 kohdassa selostetuista syistä katsottava olevan direktiivin 69/335 11 artiklan a alakohdassa tarkoitetun liikkeeseen laskemisen olennainen osa.

48 Lisäksi on todettava, että haltija-asiakirjojen materiaalinen luovuttaminen niiden ensimmäisille ostajille ei myöskään kuulu direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan, koska, kuten käy ilmi tämän tuomion 37 kohdasta, termiä "siirto" on tulkittava suppeasti, eikä se voi tämän tuomion 38 kohdassa selostetuista syistä kattaa liikkeeseen laskettujen uusien arvopapereiden ensimmäistä kertaa tapahtuvaa materiaalista luovuttamista.

49 Toisin kuin Belgian hallitus väittää, tämä tulkinta ei ole ristiriidassa yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Codan antamassa tuomiossa direktiivin 69/335 12 artiklan 1 kohdan a alakohdasta tekemän tulkinnan kanssa.

50 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 38 kohdassa, yhteisöjen tuomioistuin ei tuossa tuomiossa hyväksynyt "arvopapereiden siirtoja" koskevan käsitteen laajaa tulkintaa, vaan se tyytyi tulkitsemaan yhdenmukaisesti direktiivin 69/335 toisistaan poikkeavia kieliversioita, todetessaan, että direktiivin 12 artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei voida tulkita siten, että siinä rajoitettaisiin jäsenvaltioiden mahdollisuutta kantaa veroja ainoastaan sellaisiin toimiin, jotka tapahtuvat arvopaperipörssissä, kuten todetaan kyseisen direktiivin saksan- ja tanskankielisissä versioissa.

51 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että siltä osin kuin haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa kannetaan liikkeeseen laskettujen uusien haltija-asiakirjojen ensimmäistä kertaa tapahtuvista materiaalisista luovutuksista, se muodostaa direktiivin 69/335 11 artiklan a alakohdassa kielletyn veron.

52 Tästä seuraa, että myös komission toinen kanneperuste on perusteltu.

53 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että

Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 69/335 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska

— se kantaa pörssitoimista kannettavaa veroa Belgiassa toteutetusta uusien arvopapereiden merkinnästä yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa ja koska

— se kantaa haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa belgialaisia tai ulkomaisia julkisia pääomia koskevien haltija-asiakirjojen materiaalisista luovutuksista silloin, kun on kyse uusista arvopapereista, joita merkitään yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa.

Oikeudenkäyntikulut

54 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Belgian kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on hävinnyt asian, Belgian kuningaskunta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Belgian kuningaskunta ei ole noudattanut pääoman hankinnasta kannettavista välillisistä veroista 17 päivänä heinäkuuta 1969 annetun neuvoston direktiivin 69/335/ETY, sellaisena kuin se on 10.6.1985 annetulla neuvoston direktiivillä 85/303/ETY muutettuna, 11 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska

— **se kantaa pörssitoimista kannettavaa veroa Belgiassa toteutetusta uusien arvopapereiden merkinnästä yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa ja koska**

— **se kantaa haltija-asiakirjojen luovutuksesta kannettavaa veroa belgialaisia tai ulkomaisia julkisia pääomia koskevien haltija-asiakirjojen materiaalisista luovutuksista silloin, kun on kyse uusista arvopapereista, joita merkitään yhtiötä tai sijoitusrahastoa perustettaessa, yhtiöpääomaa korotettaessa tai joukkovelkakirjalainoja liikkeeseen laskettaessa.**

2) **Belgian kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Timmermans Gulmann Schintgen

Macken Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 15 päivänä heinäkuuta 2004.

R. Grass

kirjaaja

C. W. A. Timmermans

toisen jaoston puheenjohtaja